

Sivistyslautakunnan lausunto Kuopion kaupungin osallisuusmallista

Sivistyslautakunta 19.08.2025
4286/00.01.02/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

opetusjohtaja Silja Silvennoinen, puh. 044 718 4003

hallintopäällikkö Maikki Rouvinen, puh. 044 718 2060

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja SIV Pekka Vähäkangas

Sivistyslautakunta päättää antaa alla olevan lausunnon Meidän Kuopio - osallisuusmallista.

Päätös

Selostus

Kuopion kaupungin lähidemokratiajaosto päätti 27.5.2025 ehdottaa Kuopion kaupungin osallisuusmalliksi Meidän Kuopio – osallisuusmallia. Kuopion kaupungin osallisuustyön tavoitteena on kumppanuus asukkaiden kanssa sekä kuopiolaisten osallisuuden ja lähidemokratian kehittäminen kaupunkitasoisesti.

Esitettävä osallisuus- ja vuorovaikutusmalli pitää sisällään:

- a) keinot kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen
- b) tuen vapaaseen kansalaistoimintaan (tilat, avustukset, neuvonta) ja
- c) lähidemokratian. Pitäjäraatien toiminta esitetään kattamaan kaikki maaseutualueet.

Sivistyslautakunta pitää hyvänä, että kaupungille kootaan osallisuutta kuvaava malli. Mallissa on kuvattu asukasosallisuuden toteutumista Kuopion perustoiminnassa, lähidemokratiassa sekä kansalaistoiminnassa. Osallisuuskokonaisuus on kuvattu kaaviossa dialla 11.

Sivistyslautakunta toivoo, että kaavioon lisätään näkyviin edustuksellisen osallisuuden osalta myös oppilas- ja opiskelijakunnat, joissa oppilaat ja opiskelijat pääsevät varhaisessa vaiheessa toimimaan oman luokkansa edustajina koulutasoisessa osallisuustoiminnassa.

Sivistyslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksessa, perus- ja lukio-opetuksessa sekä nuorisotyössä osallisuus ja toimijuus on kirjoitettu velvoittavana toimintatapana (valtakunnalliset opetus- ja kasvatussuunnitelmat, nuorisolaki (1285/2016)). Näissä palveluissa osallisuus on kiinteä osa jatkuvaa, jokapäiväistä työtä. Lapset, nuoret ja perheet kohdataan päivittäin ja heidän kanssaan käydään keskusteluja, räätälöidään palvelua ja jopa toimintaympäristöä. Nuorisotyön Toimintaohjelma 2030 on hyväksytty [kasvun ja oppimisen lautakunnassa 18.2.2025](#). toimintaohjelmassa on omana osionaan myös osallisuus ja vaikuttaminen. Sivistyslautakunta toivoo, että välitön osallisuustyö nostettaisiin näkyville

edustuksellisen toiminnan ohella ja sen muotoja tuotaisiin suunnitelmassa laajemmin esille. Lainsäädäntöön ja velvoittaviin ohjeisiin perustuvaa välitöntä osallistamista toteutetaan jokapäiväisessä toiminnassa koulu- ja nuorisopalveluissa. Kun osallisuuden perusta on lakisääteinen, ei sitä nähdä tarpeelliseksi lisätä toimintasääntöihin.

Lähidemokratia jaosto on linjannut 9.11.2023 tavoitteeksi kumppanuuden asukkaiden kanssa. Suunnitelmassa tätä tavoitetta toteutetaan vuoropuhelun ja osallisuuden lisäämisellä erityisesti suunnitteluosallisuuden kautta diassa 13 esitetyillä työkaluilla. Sivistyslautakunta toteaa, että toimialan päätöksenteon valmistelussa toteutuu hallintolain ja kuntalain mukaiset osallistumisoikeudet ja lisäksi palveluissa järjestetään muun muassa erilaisia raateja (esim. yhteistyössä Servican kanssa), joiden perustella kerätään kokemuksia ja toiveita asiakkailta ja kehitetään palveluja. Suunnitelmassa olevaa tavoitetta kouluttaa henkilöstöä pidetään hyvänä ja samalla toivotaan, että suunnitteluosallisuuden työkalut kootaan ja kuvataan helposti hyödynnettävään muotoon.

Kaupungin osallisuuskokonaisuus koostuu aloite-, tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta- ja arviointiosallisuudesta. Nämä kattavat laajasti erilaisia tapoja osallistaa kuntalaisia kaupungissa. Meidän Kuopio -osallisuusmallia olisi hyvä laajentaa kuvaamaan kattavasti kaupungin osallisuustyö.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §.

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on lausunnon antaminen. (KH 21.10.2024, § 293).

Liitteet Lausuntopyyntö Meidän Kuopio -osallisuusmallista
Liite: Meidän Kuopio -osallisuusmalli